

ต่อหน้า

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หนึ่งเดือนผ่านไปนะ นี่เข้าพรรษามาหนึ่งเดือน ๒ ปักข์ อีก ๔ ปักข์ออกพรรษา วันคืนล่วงไปๆ ไร ถ้าวันคืนล่วงไปๆ คูสิ อาหารนะ เวลาเขาทำอาหาร เขามีความร้อนมี อุณหภูมิมันยังสูงได้ แต่ใจของเราเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดมาเป็นมนุษย์ไง เกิดมาเป็นมนุษย์จนได้ชื่อได้นาม พ่อแม่ได้ตั้งชื่อให้ นี่มีการศึกษามีการเล่าเรียนมาจนเห็นภัย ในวัฏสงสาร มาบวชเป็นพระ

ถ้าบวชเป็นพระ เราจะต้องมีสติปัญญาอยู่กับปัจจุบันนี้สิ เราอย่าคิดถึงอดีตอนาคต ถ้าคิดถึงอดีตอนาคต อดีตเรามีสถานะมาอย่างไรก็แล้วแต่ อดีต เรายึดแต่ว่าอดีต เราเคยมีสถานะ เราเคยสะดวกสบายมา มาบวชเป็นพระแล้วเราจะมาเอาความสะดวกสบายอย่าง นั้นไม่ได้ เราไม่ติดอดีตอนาคต อนาคตยังมาไม่ถึง เราทำคุณงามความดีขนาดไหน ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาจะไปอยู่ บาคาลชั้นไหนก็แล้วแต่เขาตามไปหาทั้งนั้นละ มันไม่ต้องห่วงหรือว่าเขาจะไม่รู้ ว่าที่ ไหนจริง ที่ไหนไม่จริง ถ้ามันเป็นจริงไม่ต้องไปห่วงอนาคตว่าอนาคตเราจะต้องบูรพมไว้ จะต้องให้คนเขานับหน้าถือตา จะให้คนมาเชื่อฟัง ไปเชื่อฟังยังงี้ ใจเราเองยังไว้ใจตัวเอง ไม่ได้ ใครจะเชื่อฟังใคร

ถ้าใจเราไว้ใจตัวเองได้ ถ้าไว้ใจตัวเองได้ เห็นไหม คูสิ คนมีสติปัญญาเขาทำสิ่ง ใด เขามีความผิดพลาดของเขาไป ที่ทำอะไรมีแต่ความผิดพลาดๆ มันผิดพลาดเพราะ อะไร มันผิดพลาดเพราะมันไม่มีสติปัญญาไง มันไม่รู้เท่ากับปัจจุบันนี้ว่าปัจจุบันนี้เราทำ อะไรอยู่ ต่อหน้า ถ้าต่อหน้าแล้วลับหลัง

ต่อหน้าเพราะอะไร ต่อหน้าเพราะเราจะต้องมีคู่เจรจา ถ้าต่อหน้ามีคู่เจรจาเราก็หลบหลีกไปตลอด เราก็รู้ๆ อยู่ ถ้ารู้ๆอยู่ทำไมเราไม่พูดความจริงล่ะ เราทำสิ่งใดเราพูดความจริงสิ่งนั้น แต่เราพูดความจริงสิ่งนั้นไม่ได้ เพราะเรารู้ต่อหน้า ต่อหน้าเพราะมันเกรงกลัวไง มันเกรงกลัวว่าเหตุผลมันสู้กันไม่ได้ ถ้าเหตุผลสู้กันไม่ได้ เหตุและผลรวมกันเป็นธรรม

หลวงตาท่านสอนไว้นะ เหตุและผลรวมกันเป็นธรรม เหตุและผล ถ้าเหตุมันสมบูรณ์ผลมันต้องสมบูรณ์แน่นอน แต่เหตุมันไม่สมบูรณ์ แต่เราจะให้ผลเป็นแบบนั้น ถ้าเหตุมันไม่สมบูรณ์ เห็นไหม เราก็ต้องหาทางหลบหลีก หลบหลีกไปๆ เพราะเหตุมันไม่สมบูรณ์อยู่แล้ว

ถ้าสมบูรณ์มันหลบหลีกทำไม คุณิ นักกีฬาเวลาเขาแข่งขันกัน เขาสู้กันซึ่งหน้า เขาสู้กันด้วยปัญญาของเขา เขาสู้ด้วยความจริงของเขา ถ้าเขาพิตมาติ เขามีเทคนิคของเขา เขาชนะแน่นอน เขาชนะของเขาอยู่แล้ว นี่ก็เหมือนกัน ด้วยเหตุด้วยผล ถ้าเหตุผลนี้ต่อหน้า ด้วยเหตุด้วยผล เห็นไหม

ถ้าเราบอกว่าจะให้คนนับหน้าถือตา ให้คนเขาเชื่อถือเรานี้ เราเชื่อถือใจเราได้ไหม เราเชื่อถือใจเราไม่ได้ แม้แต่ต่อหน้า เพราะเรามีเหตุมีผลอยู่แล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์นะ มนุษย์ต่างกับสัตว์ ต่างกับสัตว์เพราะมีสมอง สมองนี้มนุษย์ใหญ่ มนุษย์มีสมองต่างกับสัตว์ สัตว์จะมีกำลังมากน้อยขนาดไหน มนุษย์สามารถเอาสัตว์นั้นมาฝึกมาหัดจนเอาสัตว์นั้นมาใช้งานได้ มนุษย์ต่างกับสัตว์เพราะมีสมอง นี้พูดถึงทางโลกนะ

แต่ถ้าเวลาทางธรรม มนุษย์ต่างกับสัตว์เพราะมีศีลธรรม คุณิ เวลามนุษย์เรา สัตตะเป็นผู้ข้อง ตั้งแต่พรหมลงมา เวลาพรหมลงมา เห็นไหม นี่การเวียนว่ายตายเกิด ผู้ข้องในวิภูฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะ เวลาเทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์หลวงปู่มั่น นี้มนุษย์เหมือนกัน เราเป็นสัตว์มนุษย์ เห็นไหม เขาสัตตะผู้ข้องเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาจะอะไรทำไมเขาต้องฟังเทศน์จากครูบาอาจารย์เราล่ะ ทำไมต้องมาฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่ะ

นี่ไง ถึงว่าเราเป็นมนุษย์ มนุษย์เพราะอะไร มนุษย์ต่างกับสัตว์เพราะว่ามนุษย์มีสมอง ถ้าเป็นทางวิทยาศาสตร์เป็นทางโลก มนุษย์มันฉลาดกว่าสัตว์ สามารถเอาสัตว์ที่มีกำลังมากกว่ามาใช้ได้ แต่มนุษย์ที่มีศีลมีธรรม มนุษย์มีอึดอดอดสมบัติ สมบัติของเราที่เราเกิดเป็นมนุษย์นี่ไง

เราเกิดมาเป็นมนุษย์เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเห็นความเวียนว่ายตายเกิดของวัฏฏะ เพราะเราเชื่อในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เรายังไม่มีคุณธรรมในใจของเรา เพราะเรายังไม่ประพฤติปฏิบัติให้เข้าถึงความจริงในใจของเรา แต่เรามีอำนาจวาสนา เรายังมีความหลงใหลกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรายังเชื่อนะ เรายังมีโอกาสเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คนที่เขาไม่เชื่อๆ นี่เขาไม่สนใจเลย ถ้าเขาไม่เชื่อนั่นละคนหนา กิเลสมันหนา พอกิเลสมันหนานี้มันไม่ฟังเหตุฟังผล แต่ฟังเหตุฟังผลโดยกิเลสไง ฟังเหตุฟังผลโดยความพอใจของตัวใจ ด้วยเหตุด้วยผลเข้าข้างตัวเองไง เอาสี่ข้างเข้าถูไปตลอดใจ

นี่สี่ข้างเข้าถู ด้วยเหตุด้วยผลใช้ใหม่ มนุษย์คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง ในเมื่อมีความคิดอย่างนั้น เวลาเหตุผลของกิเลส เหตุผลของความเห็นแก่ตัว มันก็ว่าของมันไป มันก็เอาสี่ข้างถูของมันไป มันก็ว่าเป็นธรรมของมัน เพราะว่าคนหนา เวลาคนปานกลาง เห็นใหม่ เขาก็ทำบุญกุศลของเขา แต่เขายังมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เขาก็อยู่กับโลกเขาไป

อย่างพวกนี้ เราเป็นคนเบาบาง เป็นคนเบาบางเพราะเรามีสิทธิเสรีภาพที่อยู่ทางโลกก็ได้ ถ้าอยู่ทางโลก เห็นใหม่ เห็นโลกเขาเสพสุขกันอย่างไร เราอยู่ทางโลกเราได้เสพสุขไปกับเขา แต่เพราะคนอย่างกลางเขาหลงใจในพุทธศาสนา แต่เขามีโอกาสมาบวชมาเรียน เขามีโอกาสมาต่อสู้อย่างเรา เขาก็อยู่ทางโลกของเขา เขาก็ยังถือศีลของเขา ให้อะไรมาบวชไปแล้ว คนอย่างเบาบาง อย่างเบาบางแล้วนี่สิ่งนั้นมันเป็นเรื่อง โลก เรื่องโลกียปัญญา เรื่องความสุขทางโลก กามคุณ ๕ กามเป็นคุณเพราะว่าภัยในวัฏสงสาร เขามีสี่บทยอดสกุลของเขา นี่กามคุณของเขา เขามีคุณของเขาในทางโลก แต่มันเป็นโทษกับเรา เราไปถือพรหมจรรย์ เราเป็นคนเบาบาง เราวางแล้ว เราสละแล้วในสิทธิเสรีภาพทางโลก

เรามาบวชเป็นพระ มีศีล ๒๒๗ ถือพรหมจรรย์ๆ เราไม่เอาภาคคุณเป็นโทษ นี่มันเป็นกามทั้งนั้น วัตถุกาม วัตถุกามกับสิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นสิ่งก่อสร้างนี้เป็นวัตถุ แล้วไปคิดไปลุ่มหลงมัน ไปคิดมัน ไปพะเน้าพะนอต่อมัน จิตใจอ่อนแอกับมัน ให้มันจี๋คอใจ ถ้าจิตใจอ่อนแอกับมัน สิ่งใดก็ต้องให้ประณีต ให้สวยงาม ให้พอใจกับเรา นี่วัตถุกาม

กามมันมีหลายชั้นไง วัตถุกาม วัตถุมันเป็นกาม คูสิ กามราคะ กามราคะนะ อารมณ์เป็นกาม สิ่งต่างๆ เพราะอะไร นี่สิ่งที่เราเป็นคนเบาบางไป เราเสียสละแล้วไง เราวางแล้ว เราพอแล้ว เราถือนพรหมจรรย์แล้ว เราจะประพฤติปฏิบัติแล้ว ถ้าประพฤติปฏิบัติเห็นไหม ในเมื่อเราประพฤติปฏิบัติ เรามีข้อวัตรปฏิบัติของเรา สิ่งนี้เป็นเครื่องอยู่อาศัยพออาศัยเหยียวยาวไปเท่านั้น เพราะเราไม่คิดในวัตถุกาม เราไม่คิดสิ่งที่เป็นกาม

สิ่งที่เป็นกาม วัตถุกามมันข่มจี๋หัวใจเรา หัวใจเราเป็นทาสมัน เราละมาแล้ว เราละจากโลกมาแล้ว โลกเขาเป็นอยู่อย่างไรเขาอยู่ของเขาด้วยเสพสุขของเขา ด้วยความเป็นมนุษย์ของเขา ด้วยวัตถุกามของเขา ด้วยกามคุณของเขา นี่กามคุณๆ ของเขา นี่มันเรื่องโลกๆ แต่เราเสียสละมาบวชแล้ว เราทิ้งมาแล้ว เราวางมาแล้ว แต่เมื่อเรามีชีวิต เราเป็นมนุษย์ มีปัจจัย ๔ ใช้นะ ถ้าปัจจัย ๔ เราก็ต้องมีที่อยู่อาศัย เห็นไหม เรือนว่าง อยู่ที่บังแดด บังฝนเท่านั้น เราอยู่ประสาของเรา แต่หัวใจมันร้อนเริง

ถ้าเรามีสติมีปัญญาเราอาศัยเพื่อพรหมจรรย์ เราปฏิบัติก็เพื่อพรหมจรรย์ของเรา เพื่อความดีงามของเรา ถ้าดีงาม นี่ต่อหน้า ต่อหน้าด้วยโลก ต่อหน้าด้วยเหตุด้วยผล ถ้ามันลงกันด้วยเหตุด้วยผล นี่ต่อหน้า ลับหลัง ต่อหน้าและลับหลัง ลิงหลอกเจ้า ลิงหลอกเจ้า เวลาต่อหน้ามันก็ทำเคารพบูชา ลับหลังมันก็ลับๆ ล่อๆ นี่ลิงหลอกเจ้า นี่พูดถึงทางโลก เห็นไหม โลกเป็นแบบนี้ ถ้าโลกเป็นแบบนี้ เราเสียสละมาแล้ว เรามีสติจะ

เวลาเราเข้าพรรษา เห็นไหม เราอธิษฐานอุคงค์ ถ้าใครอธิษฐานเรามีสติจะกับเรา เราได้อธิษฐานอย่างไร เราตั้งใจอย่างไร เราจะมีเป้าหมายของเรา จะทำให้ได้ นี่บารมี ๑๐ ทศ อธิษฐานบารมี ทานบารมี ศีลบารมี เราจะสร้างของเรา ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมา มันจะมารอบำจิตใจเราไม่ได้ แต่ถ้าเราอ่อนแอ สิ่งนี้มันมารอบำหัวใจของเรา ถ้าครอบงำหัวใจของเรานั้นก็แสดงออกใจ แสดงออกด้วยการขาดสติ เราว่าเรามี

เหตุมีผลเต็มทีของเราละ เรามีเหตุมีผลมันสมควรไปหมดละ สมควรไปอย่างไร สมควร เพราะใจมันอ่อนแอใจ ใจที่มันมีคุณภาพมันก็สมควร ใจที่คุณภาพมันเป็นภาวะ

เรามาอาศัยวัตถุข้าวของนี่เป็นที่ดำรงชีวิต อาศัยปัจจัยเพื่อดำรงชีวิตของเรา อาศัย ปัจจัย เรามาอาศัย แต่มันเป็นภาวะไหมละ แต่คนที่เขาวางแล้วนี่มันเป็นภาวะรุ่งรังไง ถ้า เป็นภาวะทุกอย่างเป็นภาวะไปหมดเลย ถ้าเป็นภาวะขึ้นมา เรื่องหัวใจที่มันจะเบาบางขึ้นไป มันก็คิดขัดใจไหม

แต่ถ้าคนไม่เอาไหนไม่รับผิดชอบสิ่งใดเลย อาศัยแต่คนอื่นเขาดูแลรักษา แล้ว อาศัยว่าคนอื่นทำแล้วเราไม่ต้องทำ คนอื่นทำให้เราไว้ นี่เป็นของของสงฆ์ มันเป็นของที่ เขาดูแล ถ้าคนมันเหลวไหลมันไม่รับผิดชอบตัวเองเลย มันต้องรับผิดชอบตัวเอง ถ้าจิตใจ เป็นธรรมขึ้นมาแล้ว นี่ต่อหน้า ต่อหน้ามันมีเหตุมีผล สมเหตุสมผล ความเห็น สมเหตุสมผล เห็นไหม คุณติ เด็กมันไร้เดียงสา นี่ ทำสิ่งใดมันก็นำรักนำใครทั้งนั้น เพราะ มันไร้เดียงสา มองแล้วมันน่าเอ็นดู แต่ไอ้เฒ่ามันไปทำการไร้เดียงสาอย่างนั้นมันไม่น่า เอ็นดูหรอก มันน่าหมั่นไส้ เพราะไอ้เฒ่า ไอ้เฒ่ามันอยู่มาจนแก่จนเฒ่า มีความรู้สิ่งใดเขา เก็บไว้เป็นมารยาทของเรา

ผู้เฒ่าผู้แก่ เห็นไหม ผู้เฒ่าที่เขา มีสติปัญญาของเขา ทุกคนเคารพบูชา เคารพบูชา เพราะว่าเขามีสติปัญญาของเขา เป็นปราชญ์ เป็นที่เรารักษาด้วยความซื่อใจของเราสิ่ง ใด เรารักษาเขาได้ เป็นผู้เฒ่าเขาต้องนั่ง เป็นผู้เฒ่าเขาทำสิ่งใดเขาเข้าใจ มีสิ่งใดเกิดขึ้น เขาก็ยิ้มๆ เท่านั้นแหละ ยิ้มๆ มันสังเวชใจ เพราะเป็นผู้เฒ่าใช้ไหม ความไร้เดียงสา มันก็น่า เอ็นดู แต่ความน่าเอ็นดูนั้นมันก็ต้องพัฒนาขึ้นมาจนกว่ามันจะมีสติปัญญาขึ้นมา เพราะ ะไร เพราะเราต้องเผชิญโลก เราไม่อยู่คนเดียวนะ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราต้องอยู่ในสังคม เราต้องมีสติปัญญา ถ้าอยู่ในสังคมไม่ มีสติปัญญาเป็นภาวะสังคมไปหมดหรือ คุณติ ทางโลกเขา ถ้าสิ่งใดแล้วเขาไม่รับผิดชอบ ที่ลงไปให้คนอื่นรับผิดชอบ นี่เป็นภาวะสังคม แล้วภาวะสังคมใครเป็นคนสร้างขึ้นมา ก็ มนุษย์ทั้งนั้น แต่ถ้ามนุษย์ช่วยกันดูแล คุณติ รักษาสภาวะแวดล้อม เวลาสภาวะอากาศสมดุล ขึ้นไปทุกคนก็อยู่ร่มเย็นเป็นสุข เพราะทุกคนช่วยกันรับผิดชอบ ทุกคนไม่เห็นแก่ตัว ถ้า

คนเห็นแก่ตัวทั้งโลกก็ไม่มีใครยอมรับ มาบวชเป็นพระก็ไม่มีใครยอมรับเหมือนกัน เพราะมันไม่เสมอภาคกัน

ความไม่เสมอภาค เห็นไหม คุณติ สัปปายะ ๔ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ หมูกณะเป็นสัปปายะ ถ้าสถานที่เป็นสัปปายะ หมูกณะเป็นสัปปายะนี้มันไม่เสมอภาคกัน มันไม่เสมอภาคกัน มันไม่เท่ากัน ถ้ามันเสมอภาคกัน เวลาคนเสมอภาคกัน เห็นไหม มุมมอง ทักษะคติ มันเหมือนกัน มันคล้ายกัน เพราะเรามีเป้าหมายเหมือนกัน

เรามาบวชเรามาบวชเพื่ออะไร ทุกคนอยากได้มรรคได้ผลทั้งนั้น คุณติ โลกเขาแสวงหากันเขาก็อยากได้ทรัพย์สมบัติของเขา เราสละแล้ว เราสละเป็นพระ เรามาบวชมาแล้วพระจะมีอะไรเป็นสมบัติล่ะ ก็มีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ มีคุณงามความดีเป็นสมบัติ ถ้าคุณงามความดีเป็นสมบัติ ศีลธรรมนี้มันมีกฎกติกา ทุกคนก็รู้ได้ ทุกคนก็ศึกษาได้ คุณติ ทางโลกเขาเรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เขาจบนักธรรมเอกกันแล้วนะ เดียวนี้เขาส่งเสริมการศึกษาพุทธศาสนา ทุกคนเขาก็จบนักธรรมเอก เขาก็รู้หรือก ธรรมวินัยเขาก็รู้ ใครก็รู้ แต่พฤติกรรมที่เราเป็นพระนี่ เราเป็นนักรบอยู่แล้ว เราจะมีอะไรเป็นเครื่องยืนยันว่าเขาได้เรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอกมาแล้ว แต่เขาไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ

เราเป็นนักรบ เราอยู่กับสัจจะ เราอยู่กับความจริง แล้วพฤติกรรมของเรา นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เขาวัดเราได้ เขาวัดของเรา แต่ถ้าเราบวชเราเรียนมาแล้ว เราก็มาศึกษา ศึกษา นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก แล้วตรัสฟ้าก็ไม่เป็น ทำรังคุมก็ไม่เป็น นักธรรมโทมันเป็นข้อสอบในนักธรรมโท คุณติ อนุญาต เขาตัดอย่างไร เขายึดอย่างไร จบนักธรรมโทต้องทำเป็น นี่จบนักธรรมเอกทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง มันจบทางวิชาการ ใจ มันจบในสมุดหนังสือใจ มันไม่ได้จบด้วยการประพฤติปฏิบัติใจ มันไม่ได้จบด้วยความเป็นจริงในหัวใจของเราใจ

เราก็เรียน เราก็ศึกษานักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก มันก็มีตำรับตำรา มันมีตำราให้เรียน เราก็เรียน เราก็อ่าน เราก็รู้ แต่เราไม่ไปสอบเอาไปประกาศกับใคร เราเรียนมาเพื่อศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเรียนมาแล้วเราก็ทำด้วยเราปฏิบัติด้วย ให้มันเป็นจริงขึ้นมาด้วย ถ้าเป็นจริงขึ้นมา มันก็เป็นจริง เห็นไหม

ต่อหน้า! ต่อหน้ากับหัวใจของเราใจ ถ้าต่อหน้าหัวใจเราทุกคนปรารถนาดี ต่อหน้ามันเป็นธรรม คำว่าเป็นธรรม ต่อหน้าศึกษาแล้วทุกคนเข้าใจ นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก นี่ต่อหน้า นี่เป็นสังฆธรรมทั้งนั้นเลย สิ่งที่เป็นสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจะมีประพฤติปฏิบัติของเรา เราบวชมาแล้วเราก็อยากจะพ้นจากทุกข์ เราก็มีสติปัญญาของเรา เราก็จะปฏิบัติของเรา นี่ต่อหน้า ต่อหน้าทุกคนก็ปรารถนาดีก็หวังดีทั้งนั้น

ลับหลัง! ลับหลังกิเลสมันลุ่มหัวเล่น กิเลสมันลุ่มหัวเล่นแล้วละ ทำสิ่งนี้ทำสิ่งใดไปแล้ว ปฏิบัติไปแล้วมันก็ลุ่มลุ่มคลุกคลานทั้งนั้น ลับหลังกิเลสมันก็ครอบงำ เราก็ทำอย่างนี้แล้ว อย่างนี้จะดีกว่าอย่างนั้น ลับหลังใจ ลับหลังมันทนต่อต้นหาความทะยานอยากไม่ไหว มันทนต่อความเร่าร้อนของใจไม่ไหว ใจมันแผดเผาในใจ นี่ต้นหาความทะยานอยาก แล้วมันทำอย่างนั้นไม่ไหวมันก็หาอุบายแล้ว คุณติ เวลาทางโลก เวลาทางพระ เขาเห็นไหม นุ่นก็ดี นี่ก็ดี โฆษณาชวนเชื่อไปทั้งนั้น ถ้าดีแล้วทำไมเอ็งไม่ปฏิบัติ พระนี้ถ้าดีทำไมเอ็งไม่ทำให้ใจเอ็งเป็นคนดีก่อนละ ทำไมเอ็งบอกว่าดีๆ เอ็งมาเรียรายทั่วประเทศ เอ็งไปกวานบ้านกวานเมือง มันคิดตรงไหน

ถ้าดีมันต้องอยู่โคนไม้สิ ถ้าเอ็งมีความสุขจริง เอ็งจะออกมาอยู่กับโลกเขาทำไม ในเมื่อศีล สมาธิ ปัญญา มันมีอยู่เต็มหัวใจ มันต้องมีความสุขในใจสิ พระที่ดี พระที่เขาปฏิบัติแล้วถ้ามันดีมันก็ร่มเย็นเป็นสุขสิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ในป่าในเขาเห็นไหม คนจะไปหาท่านต้องซื้อถนนเข้าไปนะ คนจะไปทำบุญกับครูบาอาจารย์ท่านต้องชวนขวายเข้าไป เขาชวนขวายด้วยเจตนาของเขา ด้วยกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมของครูบาอาจารย์ แล้วมีความเชื่อถือๆ ไม่ใช่การประชาสัมพันธ์ ไม่ใช่การโฆษณา มันเป็นสังฆเห็นไหม มันเป็นประชาสัมพันธ์ทางข้อเท็จจริง ปากต่อปากๆ คนเขาเชื่อถือกันๆ เขาชวนขวายกันไปๆ นี่เป็นความจริงนะ

ต่อหน้าคือสังฆธรรม ต่อหน้าใจ เราศึกษานักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก นี่เปรียบุทธธรรมประโยค เราศึกษานี้ต่อหน้า ลับหลังทำได้ไหม เวลาจริงๆ แล้วเราทำได้ไหม เวลาจริงๆ จิตมันจะเป็นอย่างนั้นไหม ถ้าศึกษามันเป็นได้จริง มันเป็นจริงหมดแล้วมันก็ควรจะจบสิ มันควรจะเป็นจริงอย่างที่เราศึกษามา มันควรจะเป็นจริงในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สมาธิ ปัญญา มรรค ในทางอัน
เอก มรรคโค จิตมันจะก้าวเดินไป มันสำรอก มันจะคายกิเลสของมันออก เราศึกษาหรือ
เปล่า เราก็ศึกษา ศึกษาจนจบแล้วด้วย แล้วศึกษาก็มาบวชแล้วด้วย บวชมาก็บวชเป็นพระ
บวชเป็นพระสงฆ์ยกเข้าหมู่แล้วนี่ แล้วมันเป็นอะไรล่ะ มันเป็นสมมุติสงฆ์ มันเป็นสมมุติ
แล้วก็ให้กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันครอบงำ เวลาหลับหลังๆ กิเลสมันลุดหัวเล่น

ต่อหน้าเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราเคารพบูชา
ทั้งนั้น สิ่งที่เป็นสังฆธรรมนี้ เพราะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเวลากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอะไร เขาถามองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอะไร บอกกราบธรรมๆ กราบ
ธรรมคือกราบความจริง กราบสังฆธรรม

สังฆธรรมมันเกิดที่ไหน สังฆธรรมมันเกิดที่ไหน ในตำราบอกวิธีการทั้งนั้น เวลาสัง
ฆธรรมมันเกิดขึ้นมันเกิดขึ้นกลางหัวใจนะ แล้วเวลาสังฆธรรมมันเกิดขึ้น คุณ เวลาซมมจักๆ
มันเกิดขึ้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะแสดงซมมจักๆ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงซมมจักๆ เทวดา อินทร์ พรหม ได้ยินส่งข่าวเป็นชั้นๆ จักรได้
เคลื่อนแล้วๆ มันเคลื่อนที่ไหน มันได้เคลื่อนที่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ก่อนใช้ไหม

คือ สมาธิ ปัญญา คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ งานชอบธรรม งานทางโลกเป็น
งานอันหนึ่ง งานในการภาวนาเป็นงานอันหนึ่ง งานในทำสมาธิเป็นงานอันหนึ่ง งานของ
วิปัสสนาเป็นงานอันหนึ่ง งานของมรรค เวลามรรคมันรวมตัว มัดค่มันด้วยสติปัญญา
ให้มรรคมันเคลื่อนที่ไป ด้วยซมมจักๆ จักรมันเคลื่อนไป เวลามันเข้าไปกลมกลืนสัมปยุต
เข้าไป สัมปยุตเข้าไปคือทำลายๆ วิปยุตคือคลายออกมา คลายตัวออกมาให้เป็นสังจะ
เป็นความจริง นี่งานมันเป็นชั้นๆๆ เข้าไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศธรรมๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้ากราบอะไร ก็กราบธรรม กราบธรรมที่ไหน กราบธรรมเพราะหัวใจได้สัมผัสธรรม
กราบธรรมด้วยความมั่นคงของใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รู้จักว่าธรรมมัน
อยู่ที่ไหน ธรรมมันเป็นอย่างไรเง เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ นี่เห็นใหม่ ก็เข้าไปสัมผัสธรรมๆ ว่า สัมผัสธรรม แล้วในวิภูঙ্গสาร ใน ๓ โลกธาตุ มันจะมีอะไรมีคุณค่าเข้าไปกับสังขารอัน นี้ สิ่งที่เราทำกันอยู่นี้ อะไรมันจะมีคุณค่า มีคุณค่าเท่ากับสังขารอันนี้

เวลาครูบาอาจารย์ท่านกราบท่านถึงกราบด้วยหัวใจ ท่านกราบด้วยความเป็นจริงใจ ของเราศึกษานักธรรมโท นักธรรมเอก เปรียญธรรมประโยคเรียนมาหมดแล้ว เรียนมาทุกอย่าง เรียนมาหมดแล้ว หน้าไหว้หลังหลอก เวลาเรียนขึ้นมาก็จะเอาความรู้ๆ นี้ ต่อหน้า ลับหลังไปนี้ไม่รู้สักเรื่อง ให้กิเลสมันจี๋หัว กิเลสมันเหยียบย่ำอยู่นี้ เหยียบย่ำหัวใจ อยู่นี้ แล้วเหยียบย่ำหัวใจ ใครฝันทนมันได้

เวลาครูบาอาจารย์ท่านอดนอนผ่อนอาหารก็นี้ไง จะสู้กับมันๆ ถ้าสู้กับมันๆ ก็ไม่แสดงออกอย่างนี้หรอก แต่นี้เวลาสู้กับมันเพราะจิตใจอยู่ในอำนาจของสมุทัย มันถึงเหลวไหล เหตุผลของกิเลสใจ ก็จำเป็นทั้งนั้น ทุกอย่างก็จำเป็น ทุกอย่างจำเป็นทั้งนั้น ทุกอย่างสมเหตุสมผล สมเหตุสมผลของกิเลสใจ มันไม่สมเหตุสมผลของธรรม แล้วเวลามันบังเงา เห็นใหม่ คุณิ คุณพระบางองค์ เห็นใหม่ เขาอยู่ในกฎของเขา เขาปล่อยมันชำระหลุดโทษไป เขาว่ามันเป็นสังขาร ในเมื่อมันสร้างขึ้นมาแล้วมันต้องชำระไปธรรมดา แล้วครูบาอาจารย์เข้าไปตรวจใจ ทำไมตรงนี้ไม่ซ่อมล่ะ อ้าว ก็ปล่อยวาง ปล่อยวางแล้ว... นี้มันปล่อยวางแบบควาย ควายมันปล่อยวางแบบนั้น

นี่ไง มันไม่สมเหตุสมผล เวลามันเบื่องหลัง เวลามันจะอ้างมันจี๋เกียด มันจี๋เกียด มันไม่ดูแล มันบอกว่ามันจะภาวนา มันจะภาวนาในหัวใจ ฝนตกน้ำมันไหลน้ำมันนอง พื้นเลย ทำไมไม่ดูแลรักษา ก็ปล่อยวางใจ ก็ปล่อยวาง ปล่อยวางหมดแล้ว นี่มันไม่สมเหตุสมผล มันไม่มีเหตุมีผล

แต่ถ้ามันคนมีเหตุมีผล เห็นใหม่ สัตว์ สัตว์ป่านี้ เวลาฝนตกมันหลบในต้นไม้ มันหลบร่มไม้ สัตว์มันยังรู้จักหลบจักหลีกเลย เวลาฝนตก เพราะสัตว์มันอยู่ในป่า มันไม่มีบ้านมีเรือนหรอก มันต้องอาศัยธรรมชาติอย่างนั้น มันก็ยังไม่รู้จักหลบจักหลีก นั่นมันสัตว์นะ เป็นสัตว์ป่าด้วยไม่ใช่สัตว์บ้าน สัตว์บ้านเขายังมาสอนมันแล้วด้วย สัตว์ป่ามันรู้โดยสัญชาตญาณของมัน ใสนี้เป็นคน เป็นคนแล้วเห็นภัยในวิภูঙ্গสารมาบวชเป็นพระด้วย บวชเป็นพระมันต้องมีสติปัญญามากกว่าฆราวาสเขา เพราะฆราวาสเขาก็ศึกษาธรรมมา

เหมือนกัน ฆราวาสเขาก็จบนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอกเหมือนกัน ฆราวาสเขาเรียนธรรมวินัยได้ พุทธศาสตร์เขาเรียนจบหมดละ ดอกเตอร์ทางพุทธศาสตร์ นี่ฆราวาสเขาจบเยอะเยอะเลย แต่นักแก้วนกขุนทอง มันจะรู้อะไร แต่เราเป็นพระนะ ถ้าเราเป็นพระนี่เราต้องมีสติปัญญามากกว่า พฤติกรรมของเรานี่เขามองทั้งนั้นละ

คนมีหูมีตา ทุกคนมีจิต ทุกคนมีความคิด เราจะปิดบังความคิดใครไม่ได้ แล้วเราจะบริหารความคิดของคนอื่นให้เหมือนเราไม่ได้ เรามีหน้าที่บริหารความรู้สึคนึกคิดของเรา เรามีหน้าที่มีสติมีปัญญาทำความเข้าใจของเราเข้ามา ถ้าใจมันสงบได้มันจะรู้จะเห็นเรื่องอย่างนี้ มันควรหรือไม่ควร ถ้ามันไม่ควรนะเพราะใจเขาใจเรา เราไม่ชอบสิ่งใด เขาก็ไม่ชอบสิ่งนั้นทั้งนั้น ทุกคนไม่ชอบความทุกข์ ประารถนาความสุข แต่ทุกคนทุกข์ทั้งนั้น เพราะมันต้องเผชิญความจริงใจ

มันจะหนีไปไหนในเมื่อเราเกิดมามีกายกับใจ กายนี้มันเป็นรวงรังของโรค กายนี้มันต้องการอาหาร ออกซิเจนมันต้องหายใจเข้าตลอดเวลา เครื่องยนต์ถ้ามันติดเครื่องขึ้นมาแล้ว ถ้ามันไม่สะดวกมันก็ไม่สะดวกของมัน มันมีแต่ซากราค่ำคร่ำ มันจะพังไปข้างหน้าแน่นอน เครื่องยนต์ๆ หนึ่ง

ชีวิตหนึ่งเกิดมาจากท้องแม่ มันก็ชีวิตหนึ่ง เครื่องยนต์เครื่องยนต์หนึ่ง มันต้องบริหารไปจนกว่าเครื่องยนต์นี้มันจะดับเครื่องยนต์นี้มันจะพังทลายไป แล้วมันจะเอาความสุขมาจากไหน มันเป็นความทุกข์ทั้งนั้น มันเป็นสัจจะความจริงทั้งนั้น แต่พวกเราเกิดมาแล้ว วิทยาศาสตร์มันเจริญ คุณภาพชีวิต ทุกอย่างก็ต้องดูแลใช้ใหม่ บรรเทาทุกข์ๆ เมื่อก่อนเวลาโรคระบาดขึ้นมาตายกันหมด เดียวนี้มันมียา มีวัคซีน มีการป้องกัน เขาบอกว่าคุณภาพชีวิตๆ นี่มันเป็นการบรรเทาทุกข์ ทางโลกเป็นทางวิทยาศาสตร์นะ

เราเกิดมาชีวิตหนึ่งแล้วเราจะดูแลอย่างไร ถ้าดูแลอย่างไรเรามีสติปัญญาขึ้นมาแล้ว ชีวิตหนึ่งก็เท่านี้ คุณติ เวลาธรรมโอสธ ครูบาอาจารย์เราเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา นี่กำหนดพุทธโธ ถ้าจิตสงบระงับเข้ามาแล้วนี่เข้าอัมปนาสมาธิ ปล่อยวางหมดเลย โรคภัยไข้เจ็บหายหมดเลย นี่ธรรมโอสธ ไม่ใช่มรรค ไม่ใช่ ธรรมโอสธนี่เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา นี่ คุณติ เข้าฌานสมาบัติ เข้าสมาธิ มันระงับเข้าไปนี่ มันสำรอกกาย ปล่อยออกมา นี่โรคหายหมด

เลย แล้วโรคหายนี้แล้วตายใหม่ มันก็ตายไปข้างหน้า เห็นใหม่ มันไม่ใช่มรรค ไม่ใช่
มรรคคือคำริชอบ งานชอบ งานของใจ

งานของใจนี้ต้องทำความสงบของใจเข้ามา พอใจสงบเข้ามาแล้วนี้เข้าไปสู่ใจ เข้า
ไปสู่ใจแล้วนี้เราจะไปบริหารมันอย่างไร เราจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาอย่างไร ถ้ามันยกขึ้นสู่
วิปัสสนา เห็นใหม่ ถ้ามีปัญหาอย่างนี้ ปัญหาของโลกๆ ที่เขาบริหารจัดการกันอยู่นี้มัน
เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของโลก ปัญญาทางวิทยาศาสตร์ ปัญญาที่เขาศึกษากันมา เป็น
วิชาชีพของเขา ความถนัดนี้ ความถนัดของใครก็แล้วแต่ ถ้าจิตมันสงบแล้วจิตมันยกขึ้นสู่
วิปัสสนา เข้าไปสู่อริยสังข์เข้าไปถอดถอนความจริง

ใครจะมีความถนัดขนาดไหนก็แล้วแต่ คุณติ เวลาเราบวช เห็นใหม่ เรามาแต่ละ
ภูมิภาค เรามาจากทุกภาคของประเทศไทย เรามาบวชกัน บวชแล้วนี้ความเคยชินใจ ความ
เคยชินในรสชาติของอาหารใจ ความเคยชินในท้องถิ่นใจ แล้วเรามาปฏิบัติ เวลาปฏิบัติ
แล้วสมาธิก็เป็นสมาธิเหมือนกัน มันต่างกันที่หายาละเอียด กว้างหรือแคบ
เพราะฉกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปัณาสมาธิ มันต่างกันด้วยความลึกความกว้างแตกต่างกัน
กัน มันก็คงด้วยสมาธินั้นละ แต่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นใหม่ ถ้าวิปัสสนา ถ้าใช้ปัญญาไป
มรรคญาณมันเกิดขึ้น นี่มรรคญาณ เป็นอัสวักขยญาณทำลายอวิชชา มันก็เป็นอัน
เดียวกันทั้งนั้น แต่มันมีความแตกต่างกับจรตนิสัย แตกต่างโดยความเห็น สิ่งนี้โลกีย์
ปัญญาใจ แล้วถ้าเป็นภาวนามยปัญญามันจะเข้ามาที่นี้ ถ้าเข้ามาที่นี้มันไปทำอะไรละ

เราเป็นพระมา เราละเอียดกว่า เรารอบคอบกว่าฆราวาสเขา ฆราวาสของเขา ชีวิต
เขา เขาก็พยายามใช้ปัญญาของเขา เพราะเขาเห็นภัยในวัฏสงสารเหมือนกัน เขาอยากจะ
พ้นจากทุกข์ นี้แต่เราเป็นพระ เราเป็นนักรบ บริษัท ๔ เป็นหัวหน้า เป็นผู้นำ ภิกษุ องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกภิกษุทั้งหลายๆ ไม่ได้บอกฆราวาสทั้งหลายเลย
ฆราวาสทั้งหลายมันมาทีหลัง แต่เวลาพระพุทธเจ้าสอนๆ ภิกษุนี้ก่อน ภิกษุทั้งหลายๆ ถ้า
ภิกษุไปไม่รอดแล้วใครจะไปรอด

ในเมื่อเราเป็นนักรบ เราจะรบกับกิเลส เราเป็นภิกษุ เราเป็นผู้นำ แล้วผู้นำเหตุผล
มันสู่โลกเขาไม่ได้ ผู้นำเหตุผลของโลกเราต้องสู้ได้ เว้นไว้แต่คนพาล คนพาลมันจะ
จับผิดหายใจมันกว่าผิด พระพุทธเสียดังมันบอกนี้โทษะ ถ้าคนมันพาลมันไม่มีเหตุผล

ถ้าคนมีสติปัญญา มันจะรุนแรงขนาดไหน มันมีเนื้อธรรมหรือเปล่า มันมีความจริงอยู่ในนั้นไหม ที่ฟังธรรมๆ นี่ฟังธรรมเพื่อให้กิเลสมันขยับกิเลสมันคายออก มันมีเหตุมีผล ฟังได้ไหม เอาอารมณ์รุนแรงมากกระทบกันใช่ไหม แล้วเอามาลูบๆ คลำๆ ใช่ไหม ขออนุญาตกิเลสใช่ไหม เจริญพร จะเทศน์ว่าการแล้วนะ กิเลสหลบไปก่อน กิเลสหลบไปข้างทางเดี่ยวพุทธธรรมะไปธรรมะมันจะราบรื่น พอพูดจบแล้วกิเลสมันก็กลับมาลูบหัวเล่นอีกไง

นี่มันก็เข้าเล่มที่เข้ากลอยอย่างนั้น พูดจานุ่มนวลอ่อนหวานไป ขออนุญาตกิเลสก่อนไป ให้กิเลสหลบตัวไปก่อน ให้กิเลสมันหลบซ่อนก่อน แล้วนี่ก็แสดงธรรมะด้วยความนุ่มนวลไป พอแสดงจบแล้วกิเลสมันตลบหลัง มันลูบหัวเล่น มันตบหัวเล่นอีกทีหนึ่ง แต่ถ้าพูดจริงมันบอกว่ากิเลส มันบอกว่ารุนแรง รุนแรงเพราะอะไร รุนแรงเพราะกิเลสมันคือสิ่ง เพราะกิเลสมันหน้าด้าน ถ้ากิเลสมันไม่หน้าด้านทำไมจะต้องไปรุนแรงกับมัน ในเมื่อมันไม่มีเหตุไม่มีผล ไม่มีการกระทำ ทำไมต้องไปรุนแรงกับมัน แต่ถ้ามันคือด้าน มันทำลาย แล้วมันจะชำระล้างมัน มันทำไมจะทำมันไม่ได้ มันทำได้ทั้งนั้น

ถ้าเราทำสิ่งนั้นให้มันเป็นคุณงามความดีขึ้นมา มันจะลงรุนแรงขนาดไหนมันก็สมเหตุสมผลของมัน กิเลสมันแรงก็ต้องแรงตามมันไป ถ้ากิเลสมันนุ่มนวลๆ ก็ต้องนุ่มนวลกัน มันเป็นขั้นตอนของมันในการชำระล้าง กิเลสมันแรงก็ต้องแรงกับมัน แต่เนี่ยพออะไรก็ไม่ได้ๆ ให้กิเลสมันจีหัวเอา

ต่อหน้าคือการเผชิญกันต่อหน้า ต่อหน้าและลับหลัง ถ้ามันมีศรัทธามันมีต่อหน้าและลับหลัง ในทางโลก ในการต่อหน้าและลับหลังคือสังคมไป แต่ในสังขาร ต่อหน้าคือความคิด ความคิดที่เป็นธรรม ความคิดที่หวังดีนั้นต่อหน้า ทุกคนคิดดี ประารถนาดีอยากทำดีนี้ต่อหน้า แต่ลับหลังละ ลับหลังความคิดนั้นมันทรงตัวไว้ไม่ได้ มันให้กิเลสมันตบหัวเล่น พอลับหลังแล้วต่อหน้าก็อยากทำดี อ้างว่าดีทั้งนั้น ทุกคนอ้างว่าเป็นคนดี ทุกคนอ้างว่าทำดีทั้งนั้นเลย ไม่มีใครทำชั่วสักคน อ้างทั้งนั้น แล้วลับหลังมันทำมาแล้วมันดีหรือเปล่านั้น มันดูตรงนี้หรือเปล่าคือผล ผลที่ทำมามันสมเหตุสมผลไหม ถ้าไม่สมเหตุสมผล ใครจะค้าน

หลวงตาท่านสอนประจำนะ ให้ตรวจดูแลหัวใจของเรา ถ้าเราดูแลใจของเรา เราจับผิดใจของเราไม่ได้ ใครมันจะมาค้าน ใครมันจะจับผิด ดูแลหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของ

เรา เราเก็บกวาดบ้านเรา มันสะอาดรอบคอบหมดละ ใครมันจะติฉินนินทา นั่นละโมฆ
บุรุษ ตายเพราะลาภ ตายเพราะเหยื่อ นี่โมฆบุรุษ แต่ถ้าหัวใจเรานี้เขาชี้ได้หมด นี่ไง เขาชี้
ได้หมด ขาดตกบกพร่องทั้งนั้นเลย แล้วจะโทษใคร

ในเมื่อเรามีสติเรามีปัญญา เราดูแลหัวใจของเรา ถ้าเราทำความสะอาด เรากวาด
บ้านเรา เราทำอะไรของเราเรียบร้อยแล้ว ใครมาหาความผิดเราไม่ได้ ถ้าตัวเองหาความ
บกพร่องของตัวเองไม่ได้ ใครก็หาความบกพร่องของเราไม่ได้ แต่ถ้าเขาพูดออกมานั้นคือ
โลกธรรม ๘ มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด กิดอย่างหนึ่ง พุดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง มันหา
ความผิดไม่ได้ มันก็นินทา นินทากาล

คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ในโลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ขนโค เขาโค
โคตัวหนึ่งมีเขาอยู่ ๒ เขา ขนเต็มตัว คนโง่เต็มโลกธาตุ ทำไมต้องไปต่อแยกกับมัน ทำไม
ต้องไปต่อแยกกับคนโง่ ทำไมไม่ต่อแยกกับคนฉลาด นี่ไง คุณติ คนโง่เขาอยู่เต็มโลก เขาบวช
เป็นพระมีเท่าไร เขาบอกพระตอนนี้ในเมืองไทยมีสี่ห้าแสน แล้วคนมีอยู่หกพันกว่า
ล้าน แล้วพระในสี่ห้าแสนนี้ใครจริงจังบ้าง ใครปฏิบัติแล้วได้ผลบ้าง มันเหลือก็คน นี่คน
ฉลาด คนจริง คนจริงทำความจริง เอาความจริงกับใจเรามา สิ่งใดเป็นโลกแค่อาศัยมัน
อย่าให้สังคมเขาขาดตกบกพร่อง แล้วเขาชี้ได้ เราเป็นนักรบ เราจะต้องป้องกันตัว เราต้อง
มีสติปัญญาดูแลใจของเรา เราดูใจของเรา ใครมันจะเห็นความบกพร่องของเราให้มันชี้มา
ถ้าเป็นความจริงให้มันชี้มา

แต่นี้มันไม่ใช่ มันไม่ใช่เพราะมันมีต่อหน้าและลับหลัง แต่ถ้าเป็นธรรมแล้วมันไม่
มีต่อหน้าและลับหลัง มันเป็นความจริงตลอด ความจริงทั้งข้างหน้าและความจริงทั้งข้าง
หลัง เราต้องการความจริง เราหาความจริง เราเอาประโยชน์กับเรา ชีวิตเราเห็นไหม เรามี
ความสุขกันทางโลก เรามองแล้วเขาว่าชีวิตมีความสุข เราก็อยากจะเป็นอย่างเขา ไม่ใช่
ไม่ได้

เราเป็นพระ เราเสียสละอันนั้นมา เขาก็มองว่าพระนี่มีความสุขมาก เขาอยากจะ
สละมาเขาไม่มีโอกาสสละมา เขาทำใจของเขาไม่ได้ เราสละมาแล้ว แล้วทำไมเราจะต้อง
ไปกินจี้อีกละ เราสละมาแล้วเราไม่ควรไปทำอย่างนั้น เราสละมาแล้วต้องเป็น

พรหมจรรย์ เราสละมาแล้วต้องมีเป้าหมาย เราทำคุณงามความดีของเราเพื่อประโยชน์กับ
เรา เอวัง